Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Sjukhusenheten
Joakim Erdtman

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-06-03

HSN 2026-0567

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Svar på skrivelse från Talla Alkurdi (S), Karin Fälldin (C), Sandra Ivanovic Rubin (MP), Jonas Lindberg (V), Amelie Tarschys Ingre (L) om att inrätta en utbudspunkt inom specialiserad ögonsjukvård i Södertälje

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet, Vänsterpartiet och Liberalerna beslutades att hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att tillsammans med S:t Eriks Ögonsjukhus inrätta en utbudspunkt inom specialiserad ögonsjukvård i Södertälje. I förvaltningens svar på skrivelsen föreslås att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att vårduppdraget till S:t Eriks Ögonsjukhus justeras så att uppdraget innefattar att bedriva specialiserad ögonsjukvård i Södertälje.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande

Skrivelse från Talla Alkurdi (S), Karin Fälldin (C), Sandra Ivanovic Rubin (MP), Jonas Lindberg (V) och Amelie Tarschys Ingre (L) om att inrätta en utbudspunkt inom specialiserad ögonsjukvård i Södertälje

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Vårduppdraget till S:t Eriks Ögonsjukhus justeras så att uppdraget innefattar att bedriva specialiserad ögonsjukvård i Södertälje.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
I Budget 2023 fick hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppgift att ta fram en omställningsplan för vårdval, detta som en del i viljeriktningen att göra vården mer behovsstyrd.

Hälso- och sjukvårdsnämnden och primärvårdsnämnden fattade beslut om omställningsplanen i juni 2023 (HSN 2023-0097, PVN 2023-0489). I planen föreslogs att vårdval specialiserad ögonsjukvård skulle revideras i närtid samt på sikt upphandlas enligt lagen om offentlig upphandling, LOU (2016:1145). För att säkerställa stabilitet och kostnadskontroll inom den öppna specialiserade ögonsjukvården beslutade hälso-och sjukvårdsnämnden den 21 november 2023 om att avveckla vårdval specialiserad ögonsjukvård (HSN 2023-0937) samt att istället upphandla vården enligt LOU (HSN 2023-0938). Det bedömdes inte som optimalt för vare sig patienter eller vårdgivare att först genomföra en omfattande revidering av vårdvalet som därefter skulle efterföljas av en upphandling enligt LOU. Förvaltningen fick enligt beslutet ett uppdrag att ta fram förslag på upphandlingsdokument med inriktning att utöver säkerställa bemanning av jourlinjer, utbildning, forskning och utveckling samt geografisk tillgänglighet i regionen.

Ortoptisk verksamhet för personer över 18 år samt polikliniska operationer föreslogs dock inte ingå i vårduppdraget i upphandlingen. Dessa delar av vårduppdraget bedrivs i mindre skala i vårdvalet och bedömdes lämpa sig att omhändertas av S:t Eriks Ögonsjukhus. Förslaget är överenskommet med S:t Eriks Ögonsjukhus enligt delegationsbeslut HSN 2023-0949.

Förvaltningen föreslog (HSN 2023-0938) att upphandlingen av specialiserad ögonsjukvård skulle utgöras av fem separata anbudsområden:

1) Innerstaden
2) Nordost
3) Nordväst
4) Sydost
5) Sydväst

Den geografiska indelningen i fem anbudsområden togs fram baserat på resvägar för kollektivtrafik samt analys av vårdproduktion och patientflöden i regionen. Förslaget byggde på de geografiska principerna för

hälso- och sjukvården som är beslutade av hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN 2023-0772).

Den geografiska indelningen utgör det geografiska område inom vilket den vårdgivare som tilldelats avtal får lokalisera sin verksamhet. Den geografiska indelningen är inte ett upptagningsområde och begränsar därmed inte patientens valfrihet att söka öppenvård. De tilldelade vårdgivarna har möjlighet enligt upphandlingen att både öppna fler mottagningar inom sitt område och att använda underleverantörer.

Region Stockholm tecknade i januari 2026 avtal med de leverantörer som tilldelats uppdrag i upphandlingen av den specialiserade ögonsjukvården. De nya leverantörerna börjar bedriva verksamhet den 1 oktober 2026.

Region Stockholm har tecknat avtal med följande leverantörer:

- Stockholms innerstad: ÖgonLasern i Stockholm Aktiebolag
- Nordost: Optalmica Stockholm AB
- Nordväst: Aleris Sjukvård AB
- Sydost: Aleris Sjukvård AB
- Sydväst: Capio Medocular AB

I och med tecknande av de nya avtalen har Region Stockholm sagt upp nuvarande avtal i vårdval specialiserad ögonsjukvård med 12 månaders uppsägningstid.

Den 26 maj 2026 beslutade hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN 2026-0567) att ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att etablera en utbudspunkt inom specialiserad ögonsjukvård i Södertälje.

Överväganden
Regionens utbud av öppen specialiserad ögonsjukvård utgörs idag av vårdval specialiserad ögonsjukvård med för närvarande 22 vårdgivare, samt av S:t Eriks ögonsjukhus och Södersjukhuset. Vårdval specialiserad ögonsjukvård är ett av regionens större vårdval, under 2025 gjordes cirka 386 000 besök och operationer.

S:t Eriks Ögonsjukhus bedriver akut och specialiserad ögonsjukvård, samt högspecialiserad vård. Under 2025 tog sjukhuset emot cirka 144 000 öppenvårdsbesök, varav 29 000 var akuta besök. S:t Eriks Ögonsjukhus är beläget i Solna. Södersjukhuset har en klinik inom ögonsjukvård och tar emot cirka 13 000 öppenvårdsbesök per år.

S:t Eriks Ögonsjukhus och Södersjukhuset har därutöver uppdraget i regionen att ge intravitreala injektioner, vilket innebär att läkemedelsbehandling ges direkt i ögat. S:t Eriks Ögonsjukhus tar emot 33 000 och Södersjukhuset 14 800 öppenvårdsbesök årligen för att ge intravitreala injektioner till patienter.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att etablera en utbudspunkt inom specialiserad ögonsjukvård i Södertälje. Mot bakgrund av detta föreslår förvaltningen att vårduppdraget till S:t Eriks Ögonsjukhus justeras så att uppdraget innefattar att bedriva specialiserad ögonsjukvård i Södertälje.

Förvaltningen uppskattar behovet av specialiserad ögonsjukvård för en mottagning i Södertälje till cirka 8000 öppenvårdsbesök årligen. Förvaltningen bedömer även att det kan finnas möjligheter för S:t Eriks Ögonsjukhus att själva överväga att utveckla verksamheten i framtiden i Södertälje och bedriva sitt nuvarande uppdrag med intravitreala injektioner med lokalisering i Södertälje.

Ekonomiska konsekvenser
Förvaltningen uppskattar kostnaderna för S:t Eriks Ögonsjukhus att bedriva en utbudspunkt i Södertälje till cirka 11 miljoner kronor årligen. I ersättningen ingår dels fasta kostnader för utrustning och hyra, dels ersättning relaterat för vårdproduktion. Förvaltningen bedömer att de ökade kostnaderna kan hanteras inom hälso- och sjukvårdsnämndens ekonomiska ram.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Beslutet förväntas inte innebära några konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Beslutet bidrar till ökad jämlik och jämställd vård då patienter i södra länet får tillgång till ett större utbud av specialiserad ögonsjukvård i sitt närområde.

Miljökonsekvenser
Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget förväntas få oförändrade administrativa konsekvenser

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Eva Bring
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2026-06-03